

Eindhovens Vocaal Ensemble zingt de mooiste Nederlandse koormuziek van de 20e eeuw

Herman Strategier (1912-1988)
Géza Frid (1904-1989)
Hendrik Andriessen (1892-1981)
Louis Toebosch (1916)

Colloquia Familiaria
Concert voor piano en koor
Kuhnau Variaties
Canticum Europaeum

Op zaterdag 20 mei 2000 om 20.15 uur voert het Eindhovens Vocaal Ensemble hoogtepunten uit de Nederlandse koormuziek van de net voorbije eeuw uit in Muziekcentrum Frits Philips te Eindhoven. Het concert voert van “Ware Roem” – volgens de tekst van Erasmus en op muziek gezet door Herman Strategier – naar “Europa” – in de versie van Louis Toebosch. De gekozen werken zijn bevlogen, menselijk, aansprekend, technisch lastig en om buitengewoon van te genieten. Het Eindhovens Vocaal Ensemble, dat zich doorgaans toelegt op Bach en de barok, maakt hiermee bewust een uitstap naar de 20e eeuw: als hommage aan wat in Nederland aan beeldschone muziek gecomponeerd is. Medewerking verlenen het Eindhovens Kamerorkest, Jolanda Sengers (sopraan), Joep Bröcheler (bariton) en Hanna Devich (piano). Het geheel staat onder leiding van Ruud Huijbregts. De toegangsprijs bedraagt f20,-

Herman Strategier's muziek kenmerkt zich door een grote melodische rijkdom waarin ook diverterende elementen aanwezig zijn. Strategier werd geïnspireerd door de rooms katholieke kerkmuziek, wat ook in Colloquia Familiaria voor sopraan, koor en orkest tot uitdrukking komt. Dit werk is in feite een samenspraak gebaseerd op tekst van Erasmus. De sopraan – “de eierzuchtige” – en het koor bediscussiëren het zoeken naar “de ware roem”. Het koor heeft natuurlijk het laatste, wijze woord: naar roem zoek je niet, die komt vanzelf, of niet.

In 1934 schreef de Nederlandse componist van Hongaarse afkomst Géza Frid zijn concert voor piano en koor. Dus zonder orkest, op dat moment een volkomen nieuwe combinatie in de muzikliteratuur. Frid was een leerling van Zoltán Kodály en Béla Bartók, en zijn Hongaarse oorsprong is in het werk duidelijk aanwezig. Het concert werd in 1935 in Londen uitgevoerd door het BBC Chorus met Géza Frid als solist. Het Algemeen Handelsblad schreef een jaar later bij de Nederlandse première in het Concertgebouw dat het om “min of meer van een sensatie” ging. Het is een bravouresk stuk dat bij eerdere uitvoeringen het publiek veroverde door Frid's markant gevoel voor ritme en rijke melodische fantasie.

Hendrik Andriessen is niet voor niets de nestor van de Nederlandse muziek. In zijn composities en als docent heeft hij de weg gewezen aan vele jongere componisten. Zijn stijl is evenwichtig, kleurrijk en tegelijkertijd ingetogen. Zijn Kuhnau Variaties voor strijkorkest zijn eigenlijk vrije fantasieën waarin Andriessen het thema van deze voorganger van Bach als het ware “muzikaal overweegt”. Het stuk is ongetwijfeld Andriessen's meest uitgevoerde werk.

Toen Louis Toebosch een keuze maakte voor de teksten die als basis moesten dienen voor zijn Canticum Europaeum is hij niet over één nacht ijs gegaan. De oud christelijke kerkgezangen die hij uiteindelijk koos vallen thematisch uiteen in teksten die de lof van Cyrillus en Methodius bezingen, bepalend voor de cultuur van het oostelijk deel van Europa en teksten over Benedictus – zo bepalend voor het westen. Deze keuze geeft ook inzicht in de kracht en reikwijdte van de compositie. Louis Toebosch, jarenlang directeur van het Brabants Conservatorium, heeft als componist, improvisator, en organist een grote naam opgebouwd. Zijn koorwerken getuigen van een enorme ideeënrijkdom en aandacht voor het detail. Tekst en muziek sluiten naadloos op elkaar aan. In 1994 voerde het Eindhovens Vocaal Ensemble de Canticum Europaeum al eerder met groot succes uit. Maar een reprise was onontkoombaar in een concert met de mooiste koormuziek van de 20e eeuw.